

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20642 - Educació i Mercat Laboral
Grup	Grup 91, 2S, GECO
Guia docent	C
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20642 - Educació i Mercat Laboral
Crèdits	1.8 presencials (45 hores) 4.2 no presencials (105 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 91, 2S, GECO(Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Llorenç Pou Garcias llorens.pou@uib.es	12:00h	13:00h	Dimarts	24/09/2012	22/09/2013	DB-241

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Administració d'Empreses	Optativa	Quart curs	Grau
Grau d'Economia	Optativa	Tercer curs	Grau
Doble titulació: Grau d'Administració d'Empreses i Grau de Dret	Optativa		Grau

Contextualització

Aquesta assignatura té per objectiu conèixer i aprofundir en l'anàlisi econòmica del mercat de treball, que és un dels principals mercats de l'economia atès que s'hi determina el preu (el salari) d'un dels seus inputs més important: la capacitat de treball. Aquest preu no només afecta l'assignació eficient dels recursos del conjunt de l'economia, sinó que també té efectes rellevants sobre la distribució de les rendes en la societat. L'assignatura Educació i Mercat Laboral s'insereix com a part del bloc d'assignatures optatives, tant en el pla d'estudis del Grau en Economia (itinerari d'Administracions Públiques) com en el Grau de Direcció d'Empreses (itinerari d'Entorn i Anàlisi Econòmica). D'aquesta manera, idò, aquesta assignatura se situa en ambdós plans d'estudis com una matèria final, en el tercer o quart curs, i que per al seu desenvolupament fa ús de l'instrumental après en les assignatures d'Entorn Econòmic, Microeconomia i Matemàtiques. En aquest context, els objectius genèrics de l'assignatura s'inscriuen en una doble perspectiva: d'una banda, es pretén que l'alumne tingui un coneixement de la realitat del mercat de treball des d'una òptica aplicada. Per això, ha de conèixer les tendències del mercat de treball, tant a nivell europeu i espanyol com de les Illes Balears. A més, l'alumne ha de ser capaç d'aplicar els instruments i indicadors escaients per ésser autònom a l'hora de desenvolupar aquesta anàlisi en un futur. De l'altra, s'ensenyaran els diferents models teòrics que ens permeten aproximar-nos a la realitat del mercat de treball. Per això, s'aprofundirà tant en el desenvolupament del model microeconòmic neoclàssic que, mitjançant la variabilitat del salari, assegura l'existència de plena ocupació, com dels models alternatius que expliquen l'existència d'atur. També s'estudiaran els models d'inversió en capital humà i s'exposaran aplicacions amb implicacions de política econòmica, com ara les decisions de retrasar el moment de la jubilació, modificar les condicions de la prestació per atur o la imposició de salaris mínims. La part final del curs es dedica a examinar les diferents polítiques d'ocupació existents per fer front a l'atur i la seva legitimació a partir dels models teòrics, així com les diferents reformes laborals

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20642 - Educació i Mercat Laboral
Grup	Grup 91, 2S, GECO
Guia docent	C
Idioma	Català

aprovades. Tot plegat, al finalitzar el curs l'alumne ha de ser competent per analitzar, de manera crítica, les diferents polítiques laborals.

Requisits

Recomanables

Malgrat els plans d'estudis de GECO i GADE no estableixen requisits en termes d'obligatorietat, es recomana tenir coneixements fonamentats d'optimització matemàtica, així com dels conceptes de Teoria Econòmica desenvolupats a les assignatures d'Entorn Econòmic i Microeconomia.

Competències

Específiques

1. L'assignatura d'Educació i Mercat Laboral té el propòsit de contribuir a que l'alumne assoleixi les competències específiques que s'indiquen a continuació i que formen part del conjunt de competències establertes, al seu torn, en els plans d'estudis dels Graus d'Economia i d'Administració d'Empreses:
 1. En el cas del Grau d'Economia: 1. Identificar i anticipar problemes econòmics rellevants en relació amb l'assignació de recursos en general, tant en l'àmbit privat com en el públic (CE2). 2. Aportar racionalitat a l'anàlisi i a la descripció de qualsevol aspecte de la realitat econòmica (CE3). 3. Emetre informes de assessorament sobre situacions concretes de l'economia internacional, nacional o regional) o de sectors de la mateixa (CE5). 4. Identificar les fonts d'informació econòmica rellevant i el seu contingut (CE8). 5. Entendre les institucions econòmiques com a resultat i aplicació de representacions teòriques o formals en termes de com funciona l'economia (CE9). 6. Analitzar la realitat econòmica utilitzant el marc teòric que les presenta, essent conscients de la seva potencialitat i limitacions (CE11). 7. Contextualitzar els problemes econòmics mitjançant la utilització de models formals, essent capaços d'incorporar als models bàsics extensions o variacions en els supòsits de partida que respecten les hipòtesis bàsiques establertes i essent conscients de la seva potencialitat i limitacions (CE12). En el cas del Grau d'Administració d'Empreses: 1. Conèixer i aplicar els instruments tècnics d'anàlisi econòmic per a l'estudi de l'empresa i el seu entorn (CE2.1.6). 2. Preparar la presa de decisions en empreses i organitzacions, especialment en els nivells operatiu i tàctic (CE2.3). 3. Conèixer els fonaments, així com les eines d'anàlisi econòmic, rellevants per a preparar la presa de decisions en empreses i organitzacions, especialment en els nivells operatiu i tàctic (CE2.3.6). 4. Defensar les solucions proposades d'una manera articulada a partir dels coneixements teòrics i tècnics adquirits (CE2.4)..

Genèriques

1. L'assignatura d'Educació i Mercat Laboral té el propòsit de contribuir a que l'alumne assoleixi les competències genèriques que s'indiquen a continuació i que formen part del conjunt de competències establertes, al seu torn, en els plans d'estudis dels Graus d'Economia i d'Administració d'Empreses:
 1. En el cas del Grau d'Economia: 1. Aplicar a l'anàlisi dels problemes criteris professionals basats en l'ús d'instruments tècnics (CG3). 2. Comunicar-se amb fluïdesa al seu entorn i treballar en equip (CG4). 3. Analitzar els problemes amb raonament crític, sense prejudicis, amb precisió i rigor (CG5). En el cas del Grau d'Administració d'Empreses: 1. Capacitat d'adaptació a noves situacions (CG2). 2. Tindre la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic (CG5). 3. Haver desenvolupat aquelles habilitats

d'aprenentatge necessàries per poder emprendre estudis posteriors amb un alto grau d'autonomia (CG7)..

Continguts

Continguts temàtics

Temari. Temari assignatura

MODUL I: INTRODUCCIÓ

Tema 1.- L'economia laboral: concepte i visió panoràmica.

- 1.1. L'economia laboral: què s'entén per treball?
- 1.2. Principals conceptes i indicadors del mercat de treball
- 1.3. Fonts d'informació estadística sobre el mercat de treball

MÒDUL II: ESTRUCTURA I CONJUNTURA LABORAL: ELS CASOS D'ESPANYA I LES ILLES BALEARS

Tema 2.- El mercat de treball a Espanya i les Illes Balears

- 2.1. Característiques i evolució del mercat de treball a Espanya
- 2.2. Elements diferencials del mercat de treball balear

MÒDUL III: L'OFERTA I LA DEMANDA DE TREBALL EN EL MODEL NEOCLÀSSIC

Tema 3.- L'oferta de treball de l'individu.

- 3.1. El model bàsic d'elecció treball-oci.
- 3.2. L'oferta de treball ampliada amb la producció domèstica: el model de Becker.
- 3.3. Aplicacions: (a) les hores extraordinàries, (b) l'efecte dels programes de suport social sobre l'oferta laboral i (c) els efectes de l'assegurança d'atur i de l'impost sobre la renda.
- 3.4. L'oferta de treball agregada-la taxa d'activitat-: la base demogràfica i les tendències de fons
- 3.5. Les crítiques a les hipòtesis subjacents en el model neoclàssic d'oferta de treball

Tema 4.- La inversió en capital humà.

- 4.1. El model neoclàssic d'inversió en capital humà
- 4.2. La formació en el treball: la formació general i l'específica
- 4.3 Crítiques a la teoria del capital humà: l'educació com a filtre o com a senyal.
- 4.4. El nivell educatiu i la inversió en formació: evidència empírica pera la UE, Espanya i les Illes Balears.
- 4.5. Evidència empírica envers la rendibilitat de l'educació: (a) Perfils de guanys per nivell educatiu i edat, (b) quina és la taxa de rendibilitat d'un any d'estudis universitaris? i (c) educació, atur i desigualtat de rendes.

Tema 5.- La demanda de treball.

- 5.1. La demanda de treball a curt termini d'una empresa competitiva
- 5.2. La demanda de treball a llarg termini
- 5.3. Determinants de l'elasticitat de la demanda de treball
- 5.4. Els efectes de les noves tecnologies en l'ocupació

MÒDUL IV. TEORIES ALTERNATIVES A LA NEOCLÀSSICA

Tema 6.- Teories alternatives a la teoria neoclàssica

- 6.1. La Teoria Marxista
- 6.2. La Teoria Institucionalista
- 6.3. La Teoria Keynesiana

MÒDUL V: LA DETERMINACIÓ DELS SALARIS

Tema 7.- La determinació del salari i els sistemes de remuneració

- 7.1. El salari en un mercat de treball perfectament competitiu
- 7.2. Les compensacions extrasalarials: justificació i quantificació
- 7.3. La relació entre la remuneració salarial i el rendiment de la força de treball: el problema del principal i de l'agent
- 7.4. Els salaris d'eficiència
- 7.5. L'estructura salarial: quins factors expliquen les diferències en els guanys entre treballadors? Heterogeneïtat i discriminació ocupacional
- 7.6. Mercat de treball i la distribució funcional i personal de rendes
- 7.7. Aplicacions: (a) efectes de la imposició legal de complir uns requisits a les empreses, (b) composició i evolució dels guanys salarials a Espanya i la seva disparitat.

Tema 8.- Els sindicats i la negociació col·lectiva

- 8.1. El paper dels sindicats en el mercat de treball
- 8.2. L'afiliació sindical a Espanya: causes, determinants i estructura
- 8.3 El sistema de negociació col·lectiva: fonaments teòrics
- 8.4 La negociació col·lectiva a Espanya

MÒDUL VI: L'ATUR

Tema 9.- L'atur: causes i tipologia

- 9.1. La visió neoclàssica de l'atur
- 9.2. Els models de cerca de feina externa i d'emparellament
- 9.3. La visió keynesiana de l'atur
- 9.4. Tipus d'atur

MÒDUL VII: EL PAPER DEL SECTOR PÚBLIC

Tema 10.- La intervenció del sector públic

- 10.1. Intervenció a través de la despesa pública de caire generalista i els impostos

- 10.2. La intervenció en el mercat de treball a través de la legislació
- 10.3. Les polítiques públiques dirigides a les persones desocupades: fonaments teòrics
- 10.4. Les polítiques passives i les polítiques actives a Espanya i les Balears
- 10.5. Les reformes laborals a Espanya

Metodologia docent

La metodologia que se segueix al llarg del curs pretén combinar les classes teòriques, les classes pràctiques, els treballs aplicats i l'estudi independent de l'alumne. És recomanable abans d'assistir a les classes teòriques, llegir el material corresponent a cadascun dels temes. Això permetrà assimilar els conceptes de forma més ràpida i un major aprofitament a les classes.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Desenvolupament de continguts	Grup gran (G)	Es tracta de sessions en les que es pretén donar a l'alumne una visió introductòria dels temes mitjançant els conceptes bàsics. Per al desenvolupament d'aquesta activitat, els alumnes disposaran de materials específics i manuals de referència.
Classes pràctiques	Pràctiques	Grup gran (G)	Resolució d'exercicis, exemples i casos pràctics relacionats amb els conceptes explicats a cada tema en les classes teòriques. Es fomentarà l'intercanvi d'opinions crítiques entre els assistents. La posada en comú de les respostes i la correcció conjunta servirà per consolidar els coneixements i per desenvolupar la capacitat d'anàlisi i comunicació de la informació rellevant. Les pràctiques presencials suposen mitja hora per setmana (en mitjana).
Tutories ECTS	Tutories	Grup petit (P)	Resolució de dubtes teòrics i pràctics
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Es durà a terme un examen que comprendrà els continguts de tot el curs, sense excloure aquells que hagin sigut objecte d'avaluació a l'examen parcial. Aquells alumnes que obtinguin una qualificació igual o superior a 7 sobre 10 en l'examen parcial, tindran l'opció d'alliberar els continguts de l'examen parcial en l'examen final.
Avaluació	Examen parcial	Grup gran (G)	Tal i com s'especifica al cronograma, en dates posteriors a la Setmana Santa, es durà a terme una prova d'avaluació amb els continguts vists fins a les hores. L'examen tindrà una durada aproximada d'una hora i mitja, inclosa dins l'horari de classe. La recuperació d'aquesta prova (juntament amb l'examen final) es durà a terme a la convocatòria extraordinària de Setembre mitjançant un únic examen.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Estudi individual	Després de l'exposició per part del professor a les classes magistrals, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria. Per facilitar aquesta tasca, el professor podrà indicar referències bibliogràfiques en manuals de consulta i adjuntar documents específics.
Estudi i treball autònom en grup	Treball en grup	Es proposaran una sèrie d'exercicis de treball individual (o en grup) al llarg del semestre
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball empíric aplicat	Els alumnes, de manera individual o en grup, hauran de realitzar diversos treballs aplicats.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		45	1.8	30
Classes teòriques	Desenvolupament de continguts	25	1	16.67
Classes pràctiques	Pràctiques	14.5	0.58	9.67
Tutories ECTS	Tutories	2	0.08	1.33
Avaluació	Examen final	2	0.08	1.33
Avaluació	Examen parcial	1.5	0.06	1
Activitats de treball no presencial		105	4.2	70
Estudi i treball autònom individual	Estudi individual	60	2.4	40
Estudi i treball autònom en grup	Treball en grup	25	1	16.67
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball empíric aplicat	20	0.8	13.33
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Es durà a terme un examen que comprendrà els continguts de tot el curs, sense excloure aquells que hagin sigut objecte d'avaluació a l'examen parcial. Aquells alumnes que obtinguin una qualificació igual o superior a 7 sobre 10 en l'examen parcial, tindran l'opció d'alliberar els continguts de l'examen parcial en l'examen final.
Criteris d'avaluació	Es durà a terme un examen que comprendrà els continguts i competències de tot el curs. L'examen tindrà una durada aproximada de 2 hores. La recuperació d'aquesta prova (juntament amb l'Examen parcial) es durà a terme a la convocatòria de Setembre mitjançant un únic examen. Criteris d'avaluació: El format de la prova consisteix en el plantejament a l'alumne de diferents exercicis i casos, acompanyats d'un conjunt de preguntes. El criteri numèric d'avaluació s'adjuntarà amb l'enunciat de la prova. Si l'alumne no té com a mínim un 3,5 sobre 10 del treball empíric no podrà considerar-se com a aprovat amb independència de la nota numèrica assolida mitjançant l'examen final. D'altra banda, amb independència del resultat matemàtic de la suma ponderada de les diferents proves realitzades al llarg del curs, no es considerarà com a superada l'assignatura si en l'examen final no s'obté una qualificació mínima de 3,5 sobre 10.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Examen parcial

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Tal i com s'especifica al cronograma, en dates posteriors a la Setmana Santa, es durà a terme una prova d'avaluació amb els continguts vists fins a les hores. L'examen tindrà una durada aproximada d'una hora i mitja, inclosa dins l'horari de classe. La recuperació d'aquesta prova (juntament amb l'Examen final) es durà a terme a la convocatòria extraordinària de Setembre mitjançant un únic examen.
Criteris d'avaluació	Es plantegen a l'alumne diferents exercicis i casos, acompanyats d'un conjunt de preguntes, corresponents a la part del curs vista abans de les vacances de Setmana Santa. El criteri numèric d'avaluació s'adjuntarà amb l'enunciat de la prova. La recuperació d'aquesta prova es durà a terme a la convocatòria extraordinària de Setembre mitjançant un únic examen.

Percentatge de la qualificació final: 20% per l'itinerari A

Treball empíric aplicat

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (No recuperable)
Descripció	Els alumnes, de manera individual o en grup, hauran de realitzar diversos treballs aplicats.
Criteris d'avaluació	Els alumnes hauran de realitzar diferents treballs sobre les matèries incloses en el temari. L'activitat és no recuperable.

Percentatge de la qualificació final: 30% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

La bibliografia es presenta separada en tres apartats. El primer, la "bibliografia bàsica", correspon al material fonamental i extensible al conjunt del temari i està format pels "manuais de referència". Per la seva part, la bibliografia complementària, es divideix entre la bibliogràfica també referida al conjunt del temari, però de menor importància, i la bibliografia complementària específica. Aquesta darrera es refereix a la

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20642 - Educació i Mercat Laboral
Grup	Grup 91, 2S, GECO
Guia docent	C
Idioma	Català

bibliografia important i que només abasta algun tema específic del curs, raó per la qual no s'inclou dins de la bibliografia bàsica. Finalment, dins l'apartat "d'altres" es presenten diferents treballs per si l'alumne té interès en ampliar els coneixements, però que no són essencials per al desenvolupament del curs.

Bibliografia bàsica

- McConnell, C. R., Brue, S. L. y Macpherson, D. A. (2007): "Economía Laboral". McGraw-Hill. Madrid. 7ª ed.
- Borjas, G.J. (2008): "Labor Economics". McGraw-Hill. 4th edition.
- Ruesga, S.M. (director) (2002): "Lecciones de economía y política laboral". Editorial Pirámide.

Bibliografia complementària

Bibliografia complementària general

- Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V. i Sánchez, A. (2005): "Economía laboral i polítiques d'ocupació". Universitat de València.
- CES (2012): "España 2011. Economía, trabajo y sociedad. Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral". Madrid: Departamento de Publicaciones del Consejo Económico y Social, 2012.
- Consell Econòmic i Social de les Illes Balears (2012): "Sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears. 2011". CES.
- Fina, L.I. (2001): "El reto del empleo". Madrid: McGraw-Hill.
- Recio, A. (1997): "Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral". Economía Crítica. ICARIA. Barcelona.
- Sapsford, D. i Tzannatos, Z. (1993): "The economics of the labour market". Macmillan texts in Economics.
- Toharia, L. (1983): "El mercado de trabajo: teorías y aplicaciones. Lecturas seleccionadas". Alianza Editorial.

Bibliografia complementària específica

Tema 1

- Pérez Infante, J.J. (2006): Las estadísticas de Trabajo en España. Ministerio de Trabajo. Madrid.
- Pérez Infante, J.J. (2008): "¿Por qué el paro registrado supera el paro de la EPA?", Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 71, 53-65.
- Rodríguez Cabero, J.C. (2008): "La información estadística sobre el mercado de trabajo en España", Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 71, 66-75.

Tema 2

- Carrasco, N. (2011): "Productividad y costes laborales", a Economistas, 126, pàgs. 214-224.
- Comisión Europea (2011a): "El empleo en Europa 2010". Informes y Estudios de la OCDE. INFORMES.
- García, J.R. (2011): "Desempleo juvenil en España: causas y soluciones", Servicio de Estudios BBVA, Documentos de Trabajo, 11/30.
- Govern de les Illes Balears (2009): "Pla d'Ocupació de les Illes Balears 2009-2011".
- Observatori del Treball de les Illes Balears (2012): "Anuari estadístic municipal de les Illes Balears. Principals indicadors sociolaborals. Any 2011". Govern de les Illes Balears.
- Observatori del Treball de les Illes Balears (2011): "Informe sobre el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2010". Govern de les Illes Balears.
- Observatori del Treball de les Illes Balears (2011): "Anàlisi de l'ocupabilitat dels joves a les Balears a partir del seu nivell d'estudis". Govern de les Illes Balears.
- Pérez Infante, J.I. (2011): "Evolución de los salarios en España en el último ciclo económico: 1995-2011. un análisis agregado".
- Ruesga, S.M. (2010): "Fortalezas y debilidades del mercado de trabajo español ante la expectativa de un nuevo modelo productivo", Revista C Im. Economía, 16, pàgs. 153-198.

Tema 3

- Pashigian, B. P. (1996): "Teoría de los Precios y Aplicaciones". McGraw-Hill, Madrid.

Tema 4

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20642 - Educació i Mercat Laboral
Grup	Grup 91, 2S, GECO
Guia docent	C
Idioma	Català

- CES (2009): "Sistema educativo y capital humano". Informe de la Comisión de Relaciones Laborales, Empleo y Seguridad del CES.
- CES Illes Balears (2009): "Dictamen 7/2009 del Consell Econòmic i Social sobre l'eficàcia del sistema educatiu a les Illes Balears".
- De la Fuente, A. i Jimeno, J.F. (2011): "La rentabilidad privada y fiscal de la educación en España y sus regiones", FEDEA, DT 2011-11.
- Economistas (2010): "Capital humano", Colegio de Economistas, nº 124.
- IVIE (2011b): "Las dotaciones de capital humano en perspectiva Europea", Capital Humano, nº 126.
- IVIE (2011c): "Capital humano y empleo en las regiones españolas", Capital Humano, nº 128.
- OCDE (2011): "Education at a Glance. 2011". www.oecd.org/edu/eag2011
- Puente, S. i Villanueva, E. (2011): "Los rendimientos salariales y la evolución reciente del nivel educativo", Boletín Económico, junio-julio, págs. 109-115.
- Salas Velasco, M. (2008): "Economía de la Educación. Aspectos teóricos y actividades prácticas". Pearson Prentice Hall. Madrid.

Tema 6

- Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V. i Sánchez, A. (2005): "Economia laboral i polítiques d'ocupació". Universitat de València, (veure capítol 3).
- Recio, A. (1997): "Trabajo, personas, mercados. Manual de Economía Laboral". Economía Crítica. ICARIA. Barcelona.

Tema 8

- Abellan, C., Felgueroso, F. y Lorences, J. (1997): "La negociación colectiva en España: una reforma pendiente", a Papeles de Economía Española, 72, págs. 250-260.
- Bentolila, S., M. Izquierdo y J.F. Jimeno (2010): "Negociación colectiva: La gran reforma pendiente", Papeles de Economía Española, 124, 2010, págs. 176-192.
- Izquierdo, M., Moral, E. y Urtasun, A. (2003): "El sistema de negociación colectiva en España: un análisis con datos individuales de convenios", Banco de España, Documento Ocasional nº 302.
- Pérez Infante, J.I. (2008): "Negociación colectiva y salarios: aspectos metodológicos, evolución y situación actual", Arxius, 18, págs. 55-74.
- Pérez Infante, J.I. (2010): "La negociación colectiva y los salarios en España: características y propuestas de reforma".
- Pérez Infante, J.I. (2011): "Evolución de los salarios en España en el último ciclo económico: 1995-2011. un analisis agregado".
- Pérez Infante, J.I. (2011): "La negociación colectiva y los salarios en España: un análisis económico agregado", Cuaderno de Relaciones Laborales, vol. 29 82), págs. 261-302..
- Ruesga, S., Ortiz, L.P., da Silva, J. i Resa, C. (2004): "La negociación colectiva en España: un Análisis económico", Temas Laborales, 76, págs. 287-317.
- Simón, H. (2003): "¿Qué determina la afiliación a los sindicatos en España?", Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales 41, págs. 69-87.

Tema 9

- Mato, F. J. (2011): "Los Nobel de economía 2010 y sus posibles recetas para la búsqueda de empleo", Revista del Servicio Asturiano de Empleo.

Tema 10

- CES (2011): "España 2010. Economía, trabajo y sociedad. Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral" (capítol 2). Madrid: Departamento de Publicaciones del Consejo Económico y Social, 2011.
- Cueto, B. (2006): "El gasto en políticas activas de mercado de trabajo en la Unión Europea: evolución y distribución según medidas", Boletín Económico de ICE, 2875, págs. 55-67.
- Cauces (2011): "Políticas activas de empleo: crónica de una reforma anunciada", pp. 20-43 . Consejo Económico y Social de España.
- Pérez Infante, J.I. (2008): "La concertación y el dialogo social en España: 1977-2007", Revista del Ministerio de Trabajo e Inmigración 81, págs. 41-70.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20642 - Educació i Mercat Laboral
Grup	Grup 91, 2S, GECO
Guia docent	C
Idioma	Català

- Papeles de Economía Española (2010): "La reforma del mercado de trabajo español". Fundación de las Cajas de Ahorro.
- Sáez, F. (2011): "Reflexiones en torno a la reciente reforma laboral ", a Economistas, 126, pàgs. 242-251.
- Fundación 1º de Mayo (2012): "Las reformas laborales en España y su repercusión en materia de contratación y empleo. 52 reformas desde el estatuto de los trabajadores en 1980". CCOO.

Altres recursos

Tema 2

- Alegre, J. (2010): "Anàlisi de la representativitat de l'enquesta de població activa a les Illes Balears", Observatori de les Illes Balears, Col·lecció d'estudis laborals n. 2.
- Carrasco, N. (2011): "Productividad y costes laborales", a Economistas, 126, pàgs. 214-224.
- Casado, J.M., Fernández-Vidaurreta, C i Jimeno, J.F. (2011): "Los flujos laborales en la UE al inicio de la crisis", Boletín Económico Noviembre 2011, pàgs. 94-105. Banco de España.
- García, J.R. (2011): "Desempleo juvenil en España: causas y soluciones", Servicio de Estudios BBVA, Documentos de Trabajo, 11/30.
- García Serrano, C. (2011): "DÉJÀ VU? Crisis de empleo y reformas laborales en España", Revista de Economía Aplicada, 56 (vol. XIX), pàgs. 149-177.
- INE (2005): "Anuario Estadístico de España 2004". Madrid.
- INE (2012): "Anuario Estadístico de España 2011". Madrid.
- Observatorio de las Ocupaciones (2011): "Informe del Mercado de Trabajo Estatal. Datos 2010, Volumen I, Informe General", Servicio Público de Empleo Estatal.
- OCDE (2010): "Perspectivas de empleo 2010. Salir de la crisis del empleo". Colección Informes OCDE nº 72.
- Pérez Infante, J.I. (2008): "Luces y sombras del mercado de trabajo en España-problemas, situación y tendencias", Economía industrial, 367, pàgs. 35-49
- Sala, H. (2007): "La temporalitat a Catalunya i Espanya: situació, evolució i reflexions sobre l'actual model competitiu", Notes d'Economia, 89, pàgs. 35-55.

Tema 4

- Alba-Ramírez, A. (1993): "Capital Humano y Competitividad en la Economía Española: una Perspectiva Internacional", Papeles de Economía Española, 56, pàgs. 131-143.
- Blázquez, M. i Herrarte, A. (2011): "Cualificación, emparejamiento ocupacional y versatilidad profesional", Economistas, 126, pàgs. 225-232.
- Casquero, A., García, M.D. i Navarro, L. (2010): "Especialización educativa e inserción laboral en España", Estadística Española, 175, pàgs. 419-467.
- Comisión Europea (2005): "Gross Earnings in Europe", Statistics in Focus, 12/2005.
- CTEESC (2008): "Estudi sobre l'oferta formativa de la Formació Professional a Catalunya i les qualificacions requerides per les empreses", Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya. Barcelona.
- De la Fuente, A. i Jimeno, J.F. (2011): "La rentabilidad privada y fiscal de la educación en España y sus regiones", FEDEA, DT 2011-11.
- IVIE (2011a): "La contribución socioeconómica de la Universitat de les Illes Balears".
- OCDE (2011): "Education at a Glance. 2011". www.oecd.org/edu/eag2011
- Puente, S. i Villanueva, E. (2011): "Los rendimientos salariales y la evolución reciente del nivel educativo", Boletín Económico, junio-julio, pàgs. 109-115.
- Quintini, G. (2011): "Over-qualified or under-skilled: a review of existing literature", OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 121.

Tema 8

- Jimeno, J.F. (2011): "El modelo español de negociación salarial". División de Investigación, Banco de España.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20642 - Educació i Mercat Laboral
Grup	Grup 91, 2S, GECO
Guia docent	C
Idioma	Català

- Simón, H. (2003): “¿Qué determina la afiliación a los sindicatos en España?”, Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales 41, págs. 69-87.

